

Wandelen in Schorisse

Maarkedal

Landschappelijke, mooie wandeling, door het 'stille' natuurreserveaat 'Burreken' en het bos 'Ter Rijst', met onderweg enkele historische hoeves, kapelletjes en de Kasteelmolen. De wandeling loopt voor een groot deel parallel met de Omer Wattez-wandelroute van toerisme Oost-Vlaanderen, zie www.tov.be. Enkele weinig gekende voetwegen geven een speciaal toetsje aan deze boeiende wandeling.

Start en parking: Kerk Schorisse, Zottegemstraat, Maarkedal

Bereikbaarheid: bushalte 'Dorp' (halte 208343), Schorissestraat in Schorisse (Maarkedal). Lijn 61 (Oudenaarde) of belbus 460 Vlaamse Ardennen, of belbus 445 Horebeke-Oudenaarde.

Toegankelijkheid: Goede wandelschoenen. Veel onverharde, soms slijkerige wegen.

Afstand:

- Volledige wandeling: 14,5 km
- Middellange wandeling: 9,5 km
- Korte wandeling: 6,5 km

Knooppuntenvolgorde:

- Volledige wandeling: kerk Schorisse-F8-21-15-F7-B4-B3-B2-B1-A9-A8-A7-A6-5-25-24-23-52-40-99-22-G1-F9-kerk
- Middellange wandeling: kerk Schorisse-F8-21-16-24-23-52-40-99-22-G1-F9-kerk
- Korte wandeling: kerk Schorisse-F8-21-16-24-23-22-G1-F9-kerk

Wandelbeschrijving volledige wandeling:

Module 1 (kerk Schorisse-F8-21). We starten onze wandeling aan de kerk van Schorisse (**weetje A**). Rechts van de kerk nemen we het smalle straatje (Essestraat) en volgen richting knooppunt 14. In de derde bocht verlaten we de geasfalteerde weg en slaan de brede landweg in (de Arijslos, buurtweg 79ter). Daar waar we terug aan de geasfalteerde weg komen (=F8), klimmen we rechtdoor tot op de Foreest (en niet links af naar knooppunt 14).

Module 2 (21-15-F7-B4-B3-B2-B1-A9-A8-A7-A6-5-25-24-23). Aan dit kruispunt (=knooppunt 21) slaan we linksaf (Beukenstraat) naar knooppunt 15. De Beukenstraat wordt na een tijdje een holle weg (voorheen Annwierstraet, buurtweg 10) die er op sommige plaatsen slijkerig kan bijliggen. Wat verder wordt deze buurtweg aan onze linkerkant begeleid door een struikenrijke talud. Aan knooppunt 15 gaan we naar rechts en volgen we de Korteberg (richting knooppunt 7). Enkele meters voorbij het beekje, aan het kruispunt, slaan we geheel linksaf: we volgen de voetweg

aangegeven door het paaltje met het blauwe rechthoekje van de Eikelmuisroute van Natuurpunt, tussen het bosje aan onze linkerkant en de akker aan onze rechterkant (deze voetweg kan moeilijk zichtbaar zijn wanneer de akker omgeploegd is maar we volgen gewoon de perceelsgrens). Op het einde komen we op de geasfalteerde Weverbeekstraat. Bemerkt aan onze rechterkant de voormalige hoeve in vakwerkbouw met rieten dak (**weetje B**). Dit kronkelende straatje wordt aan onze rechterkant begeleid door de Krombeek, een zijbeekje van de Molenbeek. Op het einde van de Weverbeekstraat slaan we rechtsaf en volgen de Beekkantstraat naar boven. Na enkele bochten slaan we voor huisnummer 13 rechtsaf. De landweg brengt ons tot het natuurreservaat 'Burreken'. We passeren een bomenrij met enkele unieke honderdjarige eiken en een hoogstamboomgaard (aan onze linkerkant, zie het infobord van Natuurpunt). We blijven het bospad volgen en wat verder verlaten we het bos (**B4**, richting knooppunt 15) en volgen nu via een klaphekken (=B3) de weg door een voormalige akker (**weetje C**) tot aan de geasfalteerde weg (=B2, Ganzenberg). We slaan linksaf. Aan onze linkerkant ligt de bramentuin (**B1**, een infobord geeft de nodige info). Boven gekomen gaan we vlak voor huisnummer 2 linksaf, draaien rechts met de omheining mee en volgen zo voetweg 109, de 'Kaukensweg', tot aan de Stokstraat (**A9**) waar we links afslaan. Dan de tweede straat rechts (**A8**, Breeweg) ingaan en aan de Y-vormige splitsing (**A7**) rechts mee buigend tot we ongeveer 100 meter verder een losweg (**A6**, buurtweg 63) naar links inslaan en deze volgen tot knooppunt 5. Aan dit knooppunt de Ijskelderweg (**weetje D**) naar rechts

volgen tot knooppunt 25, aan de hoeve met een markante vierkante schoorsteen (**weetje E**). Hier draaien we naar rechts (naar knooppunt 24). We passeren het opzichtige Kasteel te Wolfskerke (**weetje F**). De weg gaat over in een veldweg die uitkomt bij een boerderij. Achter deze boerderij draaien we naar rechts, de Rizoistraat. Aan het volgende kruispunt gaan we rechtdoor, de A. Odevaertstraat in. Juist voor de bocht naar links (=knooppunt 24) letten we op het huis met nr. 15 (**weetje G**). Aan knooppunt 24 slaan we linksaf

(richting knooppunt 23) en 100m voor het einde van deze straat slaan we rechtsaf. We passeren de vakantiehoeve Giteane (huisnr. 5). Let op de kaphaag op onze rechterkant (**weetje H**). Op het einde van de aardeweg komen we uit op de Bosgatstraat, dit is knooppunt 23.

Module 3 (23-52-40-99-22). We slaan linksaf. Op het terras van het uitzichtpunt kunnen we genieten van een panoramisch uitzicht over een deel van de Vlaamse Ardennen. Aan de horizon kunnen we de kerk van Nukerke en de Bossenaremolen zien. Let in de gevel van huis nr. 23 op de bronzen plaat ter herinnering de in 1944 door de gestapo gefusilleerde Arthur Odevaert (**weetje I**). We volgen de Bosgatstraat verder tot knooppunt 52. Op weg hiernaar wandelen we door het bos

ter Rijst (**weetje J**). Aan knooppunt 52 de weg (Doorn) naar rechts volgen tot aan het kapelletje bij knooppunt 40 (zie **weetje F** van de wandeling in Louise-Marie). We slaan rechtsaf, de Vijverbeekstraat in naar knooppunt 99. In deze straat staan nog een paar oude omsloten boerderijen (**weetje K**).

Voorbij de laatste boerderij (huisnummer 3) slaan we het brede, soms slijkerige, pad (Tiegstraat, buurtweg 17) naar rechts in en volgen dit tot aan de Molenbeek, dit is knooppunt 22.

Module 4 (22-G1-F9-kerk). Aan dit knooppunt volgen we de met gras overgroeide weg (voetweg 94, 'Kerkweg', richting knooppunt 14). Via saspoortjes moeten we een weide oversteken (opletten voor de dieren). We vervolgen onze weg tussen twee akkers rechtdoor tot aan een brede betonweg (Kaperij). We slaan links af en een goeie 100 m verder (**G1**) slaan we rechtsaf, tussen het huis met nummer 9 en de voorliggende akker (voetweg 95, Beekweg). We volgen de perceelgrens in een haakse bocht naar links en vervolgens naar rechts tot aan de beek. We volgen de Steenbeek (een zijbeekje van de Molenbeek) naar rechts en 100 m verder slaan we linksaf en volgen het brugje over de beek. Over dit brugje steil omhoog door de draaiportjes. Het weiland kruisen, omhoog naar de vrijstaande knotboom en verder rechtdoor (voetweg 72, Gebuerlos) zodat we op de Heidestraat uitkomen. We kronkelen mee naar links (Heirwegstraat) en na een steile afdaling kunnen we beneden (**F9**) naast de beek naar rechts richting knooppunt 14. We volgen de rechtgetrokken beek (om meer verval te creëren bij de watermolen). Links van ons, in de meersen, stond hier ooit de waterburcht van de Heren van Schorisse (**weetje L**). Op het einde van de weg langs de beek passeren we de Kasteelmolen (**weetje M**). We slaan linksaf (Parkstraat), en op het einde de Hofveldstraat naar rechts volgen we tot aan de kerk. We passeren nog voorbij het geboortehuis van Omer Wattez, te herkennen aan de gedenkplaat naast de deur van huisnr. 10 (**weetje N**).

Wandelbeschrijving middellange wandeling:

Volg eerst **module 1** van de volledige wandeling (kerk Schorisse-F8-21). Ga vervolgens van knooppunt 21 naar **16-24** tot **23**. Volg tenslotte **module 3** en **4** van de volledige wandeling.

Wandelbeschrijving korte wandeling:

Volg eerst **module 1** van de volledige wandeling (kerk Schorisse-F8-21). Ga vervolgens van knooppunt 21 naar **16-24-23** tot **22**. Volg tenslotte **module 4** van de volledige wandeling.

Weetjes

A. De eerste vermelding van een kerk in Schorisse dateert uit 1177 waarbij de altaarrechten aan de St.-Amandusabdij van Elnone (N.-Frankrijk) worden toegekend. De kerk had erg te lijden van de beeldenstorm in 1566 en de brandstichting door de geuzen in 1579. Alleen de westelijke laatgotische toren die in 1538 werd gebouwd bleef behouden. Het huidige driebeukige schip en het oostelijk gelegen koor dateren van de tweede helft van de 18de eeuw.

B. Deze L-vormige hoeve met rieten dak is de laatst overgebleven woning in vakwerkbouw met lemen vullingen in Maarkedal. Naar verluidt zou de leem afkomstig zijn van de omgeving van de kerk. Op de zwart gepikte bakstenen plint rusten de gewitte gevels. Het jaartal 1766 staat gekerfd in de houten bovendorpel van de huisdeur.

C. In 2008 startte de vzw Natuurpunt in dit deel van het Burreken een begrazingsproject. Bedoeling is dat op deze voormalige akker door extensieve begrazing (weinig dieren op een grote oppervlakte) een ecologisch waardevolle mozaïek ontstaat van struweel, bosjes en open grasland.

Hierdoor ontstaat een gevarieerd landschap waar planten, insecten, vogels en kleine zoogdieren van profiteren. Hiervoor wordt een beroep gedaan op Galloway-runderen en Exmoorpony's die het gehele jaar in dit natuurgebied verblijven. Ze zijn afkomstig uit resp. Schotland en Engeland en kunnen in barre omstandigheden overleven zonder menselijke hulp. Alhoewel ze een zachtmoedig karakter hebben, vragen we toch om op uw tocht door het terrein de dieren niet

direct te benaderen, noch eten toe te werpen. Dit geldt ook voor de andere dieren (paarden, ezels) die u eventueel op uw weg zou tegenkomen. Meer info op www.burreken.be.

D. De Ijskelderweg dankt zijn naam aan de aanwezigheid van een ijskelder die in de 19de eeuw werd gegraven door de eigenaar van Hof te Wolfskerke. Het is een overkoepelde met bakstenen gebouwde put waarin tot augustus nog ijs kon bewaard worden. De ijskelder bevindt zich aan de rechterkant (wie zoekt die vindt!).

E. Deze hoeve, 'Hof te Wolfskerke' genaamd, dateert uit de 17de eeuw (1663-1664) en hing af van de St.-Salvatorsabdij te Ename. In de 18de eeuw werden er nog enkele aanpassingen aangebracht maar de meest markante uitbreiding gebeurde in 1892 toen de boerderij in handen was gekomen van Adèle Mulle de Terschueren. Deze laatste liet nieuwe stallen bouwen, waaronder een grootschalige verwarmde kippenkwekerij met schoorsteen.

F. Dit landhuis werd in 1893 door Adèle Mulle de Terschueren gebouwd. In de volksmond staat dit gebouw bekend als 'Mullens kasteel'.

G. Op deze plaats, op ca. 114 m hoogte, stond vroeger de zogenaamde 'Rizoimolen' of ook 'Molen ter Rijst'. De naam van de straat was vroeger overigens ook de 'Molenstraat'. De houten korenwindmolen werd in 1914 door de Duitse bezetters vernield. Ter vervanging kwam er in 1916 (zie cijferankers in de straatgevel, met gevelkapelletje) een mechanische korenmaalterij. Er werd gemalen tot 1975-1980.

H. De ezelhoeve 'Git(e)ane' wordt momenteel uitgebaat als een plattelandsvakantieverblijf voor gezinnen. Het was voorheen bekend als de 'burgemeestershoeve'. Aan de rand van de weg staat een rij van dicht bij elkaar staande lage knotbomen (es en haagbeuk). Dit noemen we een 'kaphaag'. Er wordt aangenomen dat de bladeren van deze knotbomen vroeger geoogst werden voor loofvoeding. De voedingswaarde van boomloof is nl. vergelijkbaar met dat van hooi.

I. Het huis op deze plaats was vroeger een herberg die achtereenvolgens de volgende namen toebedeeld kreeg: 'In het Boschgat', 'Bosterijst' en tot voor kort 'In den Engel'. Te vermelden valt nog dat de vroegere woning in 1788 een broeiplaats was van de boerenopstand.

J. Het bos Ter Rijst is een 25 ha groot domeinbos van het Vlaamse gewest. Het bos ligt op de steile oostflank langs de bovenloop van de Molenbeek. Talrijke bronnen in het bos voeden langs diep uitgesneden beken de Molenbeek in het westen. Het beheer streeft ernaar om in deze natte zones de beuk terug te dringen. Zo krijgen bittere veldkers en reuzenpaardenstaart weer volop kansen om deze bronzones op te fleuren, te midden van de tapijten met wilde hyacint en bosanemoon.

Tot in de 18de eeuw werd dit bos als 'hak- en middelhout' beheerd. Om de vijf à tien jaar werden jonge bomen en struiken tot aan de grond afgezet (hakhout). Uit de overblijvende stronk schoten loten of scheuten uit, die mochten uitgroeien tot de volgende kapbeurt. Landbouwers gebruikten het geoogste hout om er werktuigen of weidepalen van te maken. En in de winter gaf dit hout in huis een gezellige warmte.

Bos Ter Rijst dankt zijn naam trouwens aan de kappingen van weleer. De gekapte jonge houtige opslag bond men samen tot bussels – rijshout genoemd – die in een mum van tijd de ovens van bakkerijen en de ketels van brouwerijen op de gewenste temperatuur brachten. Zie www.natuurenbos.be.

K. De hoeves met huisnummers 13 en 15 gaan minstens tot de 18de eeuw terug. De hoeve met huisnummer 13 wordt ook wel 'Hof ten Maagdendale' genoemd, verwijzend naar de abdij van Maagdendale in Oudenaarde. Ietwat verwarrend, aangezien het wapenschild van de abdij van

Ename en diens abt J.P. de Locquenghien in de gevelsteen boven de voordeur verwerkt zit. Het jaartal 1785 bij deze wapenschilden verwijst waarschijnlijk naar de (her)opbouw van deze hoeve.

L. Van de 12de tot de 16de eeuw werd Schorisse bestuurd door de 'heren van Schorisse'. Ze bouwden in de 13de eeuw een waterburcht naast de Molenbeek. Het kasteel verdween geleidelijk vanaf de 18de eeuw en werd in 1890 volledig afgebroken. Kaarten uit de 17de eeuw (o.a.

Sanderus' Flandria Illustrata van 1641-1644) geven ons een visueel beeld van het kasteel met de ruime rechthoekige omgrachting ten oosten van de Hofveldstraat.

M. De Kasteelmolen hing af van het kasteel van Schorisse en is het enige overblijfsel in de nabijheid van dit slot. Het jaar 1456 is de oudste vermelding van deze watermolen. Hij werd beschermd als monument in 1976. Thans is hij in gebruik als korenwatermolen (om graan tot veevoeder te malen). Het ijzeren waterrad wordt van bovenaf door het water in beweging gebracht (type bovenslagmolen). In het molengebouw zijn nog muurschilderingen aanwezig die dateren uit de tijd van de Franse Revolutie. Tijdens diezelfde periode droeg men op de steenzolder de eucharistie op. Na de Revolutie kwam de molen in het bezit van de familie Vanderdonck die nu reeds 5 generaties de molen uitbaat. De molen is te bezichtigen op de laatste zaterdag van de maanden april tot september, op molendagen en op afspraak, tel. 055 45.51.94 (R. Vanderdonck).

N. Het gebouwencomplex van nummer 8 en 10 is een overblijfsel van het St.-Margriethospitaal.

Dit vrouwenklooster en hospitaal werd in 1416 opgericht door het echtpaar Arnoud VI van Gavere en Isabella van Gistel, de toenmalige heer en vrouw van Schorisse. Zowel de kerk, het verdwenen waterkasteel (zie weetje K) als dit voormalige klooster werden door de heren van Schorisse opgericht. In 1798 werd het klooster

afgeschaft en verkocht. Het overblijvende deel van het klooster werd in twee huizen verdeeld. Nr. 8 werd een café met de toepasselijke naam 'In 't oud klooster'. Nr. 10 werd het geboortehuis van Omer Wattez, leraar en letterkundige, maar bovenal de promotor van het streektoerisme in de Vlaamse Ardennen.